

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1686/22-E

Název	Základní škola Lanškroun, Dobrovského 630, okr. Ústí nad Orlicí
Sídlo	Dobrovského 630, Žichlínské Předměstí, 563 01 Lanškroun
E-mail	zslado@lanskroun.cz
IČO	00 854 379
Identifikátor	600 104 168
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Dana Krátká
Zřizovatel	město Lanškroun
Místo inspekční činnosti	Dobrovského 630, Lanškroun
Inspekční činnost na místě	14. až 16. 11. 2022

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Lanškroun, Dobrovského 630, okr. Ústí nad Orlicí (dále „škola“) vykonává činnost základní školy a školní družiny. V základní škole se ve školním roce 2022/2023 vzdělávalo 382 žáků v 18 třídách, v posledních několika letech počet žáků pravidelně stoupá. Škola ke dni inspekční činnosti evidovala 33 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, šest se vzdělávalo podle individuálního vzdělávacího plánu. Ve čtyřech odděleních školní družiny se zájmového vzdělávání účastnilo 120 žáků (maximální výše kapacity) 1. až 4. ročníku základní školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy od minulé inspekční činnosti získala zkušenosti s řízením školy i pedagogického procesu, což se ve velké míře pozitivně promítlo do mnoha činností školy. Pozitivní trendy v účelnosti kontrolních mechanismů nebo ve vyhodnocování úspěšnosti vzdělávání žáků jsou důsledkem vhodně přijímaných opatření pro další rozvoj školy jako celku. Příležitostí je zaměření kontrolních mechanismů na aktualizaci školní dokumentace, doporučením je v rámci činnosti školní družiny důslednější evidence přítomnosti žáků v zájmovém vzdělávání (plánované příchody a odchody), což umožní vychovatelkám lépe a cíleněji plánovat např. rozvržení pravidelné zájmové činnosti.

Koncepce dalšího rozvoje je srozumitelná s jasně pojmenovanými cíli, kterých se škola snaží dosáhnout. Tyto cíle jsou pravidelně vyhodnocovány např. ve výroční zprávě o činnosti školy. Pozitivním zjištěním je její zveřejnění na školních internetových stránkách, což podporuje možnost diskuse s partnery a účastníky vzdělávání. Jednou z priorit je podpora polytechnického vzdělávání, které od minulé inspekce výrazně posílilo možnosti realizace díky otevření Polytechnického centra v roce 2019. Nově vybudované prostory včetně přednáškového sálu nebo speciálních pracovišť a učeben využívají nejen žáci školy při zájmových nebo projektových aktivitách, ale také okolní mateřské nebo základní školy. V odpoledních hodinách centrum využívají v rámci pronájmu i další subjekty (např. rodinné integrační centrum, MAS Lanškrounsko). Činnost tohoto centra příznivě podporuje dobré jméno školy. Přínosem je vzájemná otevřená komunikace podporující funkční přenos informací, jejím cílem je příznivé sociální klima ve škole a bezpečné prostředí pro účastníky vzdělávání.

Řídicí procesy ve škole jsou funkční, ředitelka vhodně delegovala kompetence na další členy širšího vedení školy, školní družina je vedena jmenovanou vedoucí vychovatelkou. Podporou pro účelné řízení vzdělávacího procesu je řešení podstatných záležitostí nejen pedagogickou radou, ale také metodickými orgány školy. Pro sledování průběhu a výsledků vzdělávání je využívána častá hospitační činnost včetně vzájemných hospitací mezi učiteli, a to s cílem motivovat kolegy k získání pozitivní inspirace. Významným přínosem je také její zaměření na metody a formy výuky s doporučeními pro zlepšení, např. výraznější využívání závěrů hodin k získání účelné zpětné vazby pro plánování dalších hodin. Příležitostí je zaměření na cílenější podporu začínajících učitelů nebo učitelů s menší učitelskou praxí, a také na využití námětů získaných při dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (formativní prvky hodnocení, sebehodnocení žáků apod.). Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání v aktuálním školním roce již zahrnuje změny týkající se poslední novely Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, od minulé inspekce se zlepšila účinná kontrola učebního plánu, počtu hodin včetně jejich rozložení do rozvrhů. Příležitostí ke zlepšení je podpořit kvalitní výuku anglického jazyka v prvních dvou ročních základní školy využitím větší disponibilní dotace hodin.

Personální podmínky školy účelně podporují vzdělávání žáků, zajištění odborně zdatných pedagogů je složité, ale funkční. Ředitelka dbá na stabilizaci pedagogického sboru i v rámci profesních a osobnostních předpokladů učitelů, včetně získání odborné kvalifikace. Prostorové, materiální i finanční podmínky umožňují realizaci vzdělávání podle školních vzdělávacích programů. Prostředí školy je upravené a podnětné, materiální podmínky jsou výborné a dále se průběžně zlepšují.

Činnost školního poradenského pracoviště je přínosem pro vzdělávání žáků. Kromě vedení školy jsou jeho členy také obě výchovné poradkyně (pro první a pro druhý stupeň), školní metodička prevence a na částečný úvazek školní psycholožka. Mají stanovené konzultační hodiny, které jsou zveřejněné na webových stránkách školy, pravidelně projednávají aktuální výchovné i vzdělávací problémy žáků. Výchovné poradkyně koordinují přístup ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, informují ostatní vyučující o jejich potřebách, spolupracují s třídními učiteli i pěti asistenty pedagoga. Výchovná poradkyně pro druhý stupeň zajišťuje kariérové poradenství. Na základě znalostí a vyhodnocení složení žáků školy a jejich potřeb je na škole realizován systém vlastních podpůrných aktivit, kterými jsou především doučovací aktivity po vyučování zejména v matematice, českém jazyce a v cizím jazyce.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledovaná výuka v základní škole probíhala velmi často v respektující atmosféře vzájemné důvěry a v příjemném klimatu podporujícím společnou práci. Učitelé zpravidla promyšleně zařazovali k účelné frontální výuce také kooperativní aktivity ve dvojicích nebo skupinách, což žákům umožňovalo ve většině hodin aktivní zapojování do procesu učení. V menší míře bylo zaznamenáno využívání účelné samostatné práce žáků na druhém stupni, často v hodinách, ve kterých byli učitelé zpravidla jediným zdrojem informací. Pozitivní trendy byly zaznamenány v častějším využívání vhodných aktivizačních metod výuky, zejména ve výuce českého i cizích jazyků byla zařazována účelná diskuse kombinovaná s řízeným rozhovorem se žáky. Řízený rozhovor využívali učitelé i v ostatních sledovaných hodinách, diskuse s prvky kritického myšlení byla spíše ojedinělá. Na prvním i druhém stupni výuka podporovala naplnění vzdělávacích cílů. Ve větší části hodin byl pedagogický cíl vhodně nastaven, občas byl sdělen žákům na začátku výuky, častěji ho žáci pochopili v jejím průběhu, protože někteří učitelé zaměřovali cíl hodiny za téma hodiny. Učitelé jsou vedeni k výraznějšímu využívání variabilních metod práce, od hry (často na prvním stupni) po využití problémových otázek nebo úloh (zejména v rámci přírodovědného vzdělávání na druhém stupni). Většina učitelů se ve svých hodinách snažila aktivizujícími metodami žáky zaujmout. Na prvním stupni užití metody výuky podporovaly příznivě postoje žáků k učení, ale problémové úlohy učitelé nezařazovali.

Ve většině sledovaných hodin učitelé využívali k výuce didaktickou techniku pro podporu učení žáků. Míra účelnosti jejího využití byla někdy rozdílná, výrazněji pomáhala žákům v případech, kdy ji sami ovládali. Na prvním stupni se do práce např. s interaktivní tabulí zapojovali i žáci, na druhém stupni techniku využíval většinou pouze učitel. V několika hodinách didaktická technika vhodně podpořila vizualizaci předkládaného učiva (pojmy, fotografie, výuková videa), častější bylo využití zobrazeného učiva k opsání např. do sešitů nebo pracovních listů. Doporučením je více hlídat viditelnost promítaných textů, a to včetně světelných podmínek v učebně pro zajištění dobré hygieny osvětlování při práci žáků.

Učitelé pouze v některých hodinách účelně využívali individualizovanou podporu žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, prospěšné bylo v tomto ohledu zapojení asistentek

pedagoga do procesu jejich učení, včetně situací, kdy se výuka rozdělila a asistentky pracovaly část hodiny pouze se skupinou žáků nebo jednotlivci. Individuální dopomoc učitelů méně úspěšným žákům byla v některých hodinách nahrazována snahou o společné pomalejší tempo výuky, což ale méně motivovalo rychlejší žáky. Chybělo využití diferencovaných úkolů podle náročnosti zejména na druhém stupni, což částečně omezovalo učební pokrok nadaných žáků. V několika případech byly rychlejším žákům nabízeny spíše další úlohy stejné náročnosti než náročnější úlohy rozvíjející jejich talent nebo schopnosti. Příležitostí je tedy důslednější vedení žáků např. k vlastní volbě náročnosti učebních úkolů, která jim umožní získat objektivní zpětnou vazbu o vlastním pokroku v učení. Pozitivním zjištěním bylo na prvním stupni časté využívání sebehodnoticích technik, díky kterým učitelé získávali dobrou zpětnou vazbu o účelnosti učebních metod. Na druhém stupni bylo často sebehodnocení spíše o vyjádření obecné spokojenosti žáků s průběhem výuky, méně s pojmenováním jejich vlastního učebního pokroku v konkrétních dovednostech. To vedlo někdy k méně účelné zpětné vazbě pro učitele o naplnění vzdělávacího cíle. Při výuce českého jazyka a literatury bylo zaznamenáno také vrstevnické hodnocení žáků. V závěru většiny vyučovacích hodin se vyučující snažili o jejich účelné uzavření a zhodnocení, více bylo vedeno pouze učiteli, méně samotnými žáky.

Podmínky i realizace vzdělávání žáka se sluchovým postižením jsou dobré, námětem může být více cílené zaměření na vhodně volené strategické umístění žáka ve třídě. To se může měnit podle typu učebny i po domluvě s žákem, pro nějž jsou úroveň a kvalita příjmu zvukových i vizuálních podmínek pro vzdělávání zásadní. Žákovi pomáhá výběr vhodného místa pro co nejlepší přehled v učebně. Při výkladu učiva i při poslechu a práci s textem učení žáka podporuje využití různých možností vizualizace učiva, pomáhá zápis klíčových pojmů na tabuli. Při řízené diskusi ve třídě je pro lepší sledování průběhu přínosem oslovování jednotlivých žáků např. jménem, což umožní lepší soustředění na mluvčího, rovněž opakování odpovědí žáků učitelem podpoří aktivní sledování a zapojení do komunikace.

Průběh zájmového vzdělávání navazuje na cíle základního vzdělávání a podporuje rozvoj klíčových kompetencí žáků. Prostorové podmínky jsou dobré, tři ze čtyř oddělení mají vlastní prostory pro zájmovou činnost. Materiální vybavení jednotlivých oddělení je průběžně doplňováno s ohledem na zájmy a potřeby žáků. Řízené činnosti i zájmové kroužky jsou realizované podle aktuálních ročních plánů, v rámci spolupráce vychovatelek s učiteli jednotlivé činnosti tematicky navazují na potřeby vzdělávání žáků prvního stupně. Řízené i spontánní činnosti podporují rozvoj osobnosti žáků, vychovatelky je hrou motivují k aktivnímu odpočinku. V rámci své činnosti umožňuje školní družina i realizaci ranního oddělení pro potřebné žáky. Výsledky vzdělávání školní družina projednává při pravidelných setkáních metodického orgánu, prezentuje je nejen individuálními nebo skupinovými prezentacemi žáků, ale také ve výroční zprávě o činnosti školy.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Ověřování znalostí a schopností žáků probíhá převážně vlastními evaluačními nástroji. Učitelé využívají vlastní školní srovnávací testy, informace o úrovni vzdělávání žáků získávají také z externího národního testování. Žáci jsou klasifikováni stupněm hodnocení, který je v některých případech doplňován slovně formativními prvky. Průběžné i celkové hodnocení žáků je sledováno, opatření jsou přijímána nejen na úrovni pedagogické rady (míra úspěšnosti žáků, žáci ohrožení školní neúspěšností apod.), ale i při jednáních metodických orgánů nebo předmětových komisí. Významnou pozitivní motivací je pro žáky získání ocenění nejlepšího žáka třídy, které přebírají společně se zákonnými zástupci

při slavnostní akci v lanškrounském zámku. Ve školním roce 2021/2022 z celkového počtu 374 žáků 226 prospělo s vyznamenáním, dva žáci neprospěli. Žáci s rizikem školního neúspěchu využívají mimo výuku možnosti doučování, konzultací nebo cíleně zaměřenou individuální podporu. Horší prospěch žáků projednávají třídní učitelé se zákonnými zástupci, vedení školy ověřuje vliv metod a forem práce učitelů na úspěšnost žáků při hospitacích a dává učitelům účelnou zpětnou vazbu. Příležitostí je zaměření na účelnost metod a forem práce a následné hodnocení úspěšnosti žáků v šestém ročníku (přechod z prvního na druhý stupeň) zejména v přírodovědných předmětech (např. zeměpis, fyzika, přírodopis). Jejich průměrné hodnocení vykazovalo nejslabší výsledky (průměrné hodnocení 3,19), což může u velké části žáků ohrožovat získání pozitivního vztahu k těmto naukovým předmětům. Za obě pololetí v uvedeném školním roce činila absence žáků ve výuce v průměru 109 hodin na žáka. U šesti žáků byla zaznamenána neomluvená absence, což bylo následně řešeno ve třech případech sníženou známkou z chování. Problematiku záškoláctví řeší třídní učitelé se zákonnými zástupci. U vyšší absence žáků projednává důvody a opatření pedagogická rada i školní poradenské pracoviště, v případě potřeby škola spolupracuje také s orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Škola má zpracovanou školní preventivní strategii, která odpovídá potřebám školy. Součástí preventivního programu je všeobecná primární prevence, dále školní program proti šikanování, prevence a postihy záškoláctví, postup v případě výskytu návykových látek ve škole a strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků. Za poslední školní rok byly nejčastěji řešeny vztahové problémy mezi žáky, užívání návykových látek (nikotinové sáčky, elektronické cigarety), distribuce návykových látek (marihuana), sebepoškozování, záškoláctví. Škola cíleně pracuje se vztahy ve třídě a ve škole prostřednictvím třídnických hodin, které probíhají na prvním stupni i druhém stupni pravidelně každý měsíc. Ve škole jsou společně vytvářena vztahová pravidla, realizovány komunitní kruhy, projektové dny a výjezdové akce. Žákům je k dispozici anonymní schránka důvěry, se svými problémy se však mohou obrátit na kteréhokoliv člena pedagogického sboru, ke kterému mají důvěru. Žáci mohou využívat také bezpečnou webovou komunikační platformu „Nenech to být“, díky které mohou anonymně upozornit na šikanu a vylučování z třídního kolektivu ve škole. Metodická prevence vede evidenci akcí s preventivní tematikou, vzdělávání a kontaktů na specializovaná pracoviště. Realizované akce jsou zveřejněny ve výroční zprávě. Školní psychologka pracuje se žáky školy v rámci všeobecné i selektivní primární prevence (např. adaptační programy pro žáky prvního a šestého ročníku, preventivní programy založené na posílení pozitivních vztahů v kolektivu třídy). Škola rovněž realizuje preventivní programy ve spolupráci s organizací ACET ČR a Pedagogicko-psychologickou poradnou Ústí nad Orlicí.

Výuku doplňuje velké množství různě zaměřených projektů a exkurzí podporujících získání kompetencí žáků (*Dobrý skutek*, *Technohrátky*, *Zdravohrátky*, *Ekolibřík*), významnou a úspěšnou je podpora polytechnického vzdělávání žáků i díky vybudování polytechnického centra, které využívají i žáci z okolních škol. Pro rozvoj čtenářské gramotnosti probíhají ve škole besedy se spisovateli, v prvním ročníku *Slavnost Slabikáře*. Třídy i jednotliví žáci navštěvují výborně vybavenou školní knihovnu, pravidelně jsou ve výuce zařazovány čtenářské dílny. Žáci školy jsou úspěšní v řadě olympiád (krajské kolo biologické olympiády), konverzačních jazykových soutěží, či v oblasti programování. Šest žáků získalo hlavní cenu na *Festivalu vědy a techniky* v Pardubicích. Učitelé podporují sportovní aktivity žáků, pro ostatní školy pořádají atletické přebory, v nichž žáci školy získali 11 zlatých medailí. Třetím rokem jsou žáci školy úspěšní také v soutěži *Microtela*, která podporuje rozvoj nadání žáků v různých oblastech.

Škola již 25 let spolupracuje s polskou partnerskou školou, společně rozvíjí sportovní i umělecké aktivity žáků. Dění ve škole je prezentováno na webových stránkách školy, ve výroční zprávě, v místních novinách, v regionální televizi. Každoročně probíhá charitativní jarmark s účastí rodičů, kdy výtěžek je věnován postiženému žákovi. Komunikace školy se zákonnými zástupci probíhá převážně elektronicky (Škola on-line, MS TEAMS), informace mohou získat rodiče žáků i široká veřejnost při návštěvě školních webových stránek. Škole se na prvním stupni osvědčily osobní konzultace (učitel, žák, rodič), kdy mají žáci možnost zhodnotit svoji školní práci a chování zároveň před zákonnými zástupci a učiteli (většinou třídním učitelem).

Závěry

Vývoj školy

- Průběžné zlepšování materiálních podmínek základní školy a školní družiny,
- rostoucí počet žáků základní školy (o šest procent kapacity od minulé inspekční činnosti),
- navýšení kapacity školní družiny.

Silné stránky

- Koncepce dalšího rozvoje s jasně pojmenovanými a sdílenými cíli, kterých se škola snaží dosáhnout,
- vstřícná a otevřená komunikace mezi účastníky vzdělávání v základní škole i školní družině podporující pozitivní atmosféru vzdělávacího procesu,
- zajištění vlastních prostor pro realizaci činností Centra polytechnického vzdělávání
- účelná podpora technického a přírodovědného vzdělávání žáků a jejich následná úspěšnost v projektech a soutěžích,
- realizace výuky anglického jazyka v prvním a druhém ročníku základní školy.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nižší míra zpětné vazby pro žáky ve vedení k účelnému sebehodnocení a vzájemnému hodnocení vlastního pokroku v učení i často chybějícím závěrečným shrnutím učiva na konci hodin,
- chybějící diferenciací náročnosti úloh pro žáky s různými vzdělávacími potřebami v základní škole, zejména podporující nadané nebo rychlejší žáky.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zvýšit ve výuce využívání vhodných technik pro účelné sebehodnocení a vrstevnické hodnocení žáků,
- zaměřit cíle vzdělávání v jednotlivých hodinách na vhodnou podporu nadaných žáků prostřednictvím úkolů diferencované náročnosti,
- zařazovat častěji shrnující závěry hodin s aktivním zapojením žáků,
- důsledněji evidovat odchody žáků ze školní družiny pro lepší plánování řízených činností,
- využít pro kvalitní výuku anglického jazyka ve druhém ročníku v plné míře disponibilní hodiny učebního plánu školního vzdělávacího programu namísto nepovinného předmětu.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 11. 11. 2022
2. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ve verzi platné od 1. 9. 2022
3. Školní vzdělávací program školní družiny ve verzi platné od 1. 9. 2018
4. Školní řád základní školy s účinností od 1. 9. 2015, ve znění platných dodatků
5. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 1. 9. 2015, ve znění platných dodatků
6. Koncepce rozvoje školy na období 2021 až 2027
7. Školní matrika pro školní rok 2022/2023 (výběr z dokumentace)
8. Rozvrhy hodin tříd a učitelů v základní škole pro školní rok 2022/2023
9. Třídni knihy základní školy pro školní roky 2021/2022 a 2022/2023
10. Přehledy výchovně vzdělávací práce pro školní roky 2021/2022 a 2022/2023
11. Výroční zpráva o činnosti školy - školní rok 2021/2022
12. Minimální preventivní program pro školní rok 2022/2023
13. Záznamy pedagogické rady pro školní roky 2021/2022 a 2022/2023
14. Doklady o personálních podmínkách školy
15. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2022/2023
16. Záznamy z hospitační činnosti pro školní roky 2021/2022 a 2022/2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

PhDr. Martina Černá, školní inspektorka

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Mgr. Jitka Palcová, odborník pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Mgr. Ivana Zouliková, odborník na výuku sluchově postižených